

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 200/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], narodenej [REDACTED], zastúpenej IN FORO – AYRUMYAN advokátska kancelária s.r.o., Uhrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-3C/43/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-3C/43/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-3C/43/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **582,14 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-3C/43/2019. Žiada prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 200/2024-11 z 10. apríla 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že v napadnutom konaní vedenom pred mestským súdom o jej žalobe na splnenie povinnosti odstrániť vady nehnuteľnosti (výmena zasklenia okien) dochádza k zbytočným prieťahom. Žaloba bola podaná 20. novembra 2019 a po vzájomných vyjadreniach sporových strán súd od januára 2021 do podania ústavnej sťažnosti nenariadil vo veci pojednávanie ani nevykonal akýkoľvek iný procesný úkon.

4. Podľa sťažovateľky ňou uplatňovaný nárok nespĺňa predpoklady právne zložitej veci a svojím konaním neprispela k prieťahom v konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti potvrdil, že tvrdenia sťažovateľky z vecného hľadiska zodpovedajú skutočnosti. Posledný úkon v konaní vykonal 9. decembra 2020, keď zaslal žalovanému na vyjadrenie repliku sťažovateľky, pričom žalovaný doručil dupliku 14. januára 2021. Predmetná vec od 1. júla 2022 do 11. januára 2023 nemala zákonného sudcu z dôvodu preloženia predchádzajúcej zákonnej sudkyne. Následne vo veci nebolo nariadené pojednávanie z dôvodu zaťaženia príslušného súdneho oddelenia a množstva nerozhodnutých vecí starších ako napadnuté konanie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

8. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, kde je sťažovateľka žalobkyňou v konaní o splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zodpovednosti za vady predanej nehnuteľnosti, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokováanej veci.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prieťahom.

10. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. Okresného súdu Bratislava I ako jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Súd bol nečinný vyše 7 a pol mesiaca, keď od doručenia žaloby 21. novembra 2019 vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe až 9. júla 2020. Najvýraznejším obdobím nečinnosti súdu v dĺžke približne 3 rokov a 4 mesiacov je obdobie od doručenia vyjadrenia žalovaného k replike žalobkyne 14. januára 2021, keď súd až do predloženia spisu ústavnému súdu v máji 2024 nevykonával vo veci žiadny úkon. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu) takmer 4 roky.

11. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťažnosti príslušného súdneho oddelenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikaturu, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

13. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

14. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľky, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

16. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 5 000 eur, čo odôvodnila odkazom na dôvody porušenia jej základného práva spočívajúce predovšetkým v dlhodobej nečinnosti konajúceho súdu.

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

18. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 2 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky nevyhovel.

V.

Trovy konania

20. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

21. Právna zástupkyňa sťažovateľky si v ústavnej sťažnosti uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v sume 582,14 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/4 z výpočtového základu.

22. Sťažovateľkou uplatnená suma trov konania (582,14 eur) neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom (713,96 eur), preto ústavný súd priznal náhradu trov konania v sťažovateľkou požadovanej sume. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu